

Tantárgy: OKTATÁSSZERVEZÉS II.	Kód: PMPENF 666-EA-00	Kreditszám: 2
A tantárgyért felelős szervezeti egység: Neveléstudományi Intézet, Nevelés- és Oktatásméleti Tanszék	A kurzus jellege: szeminárium	Kontaktóraszám 45 óra / heti 2 óra
Előfeltételek: OKTATÁSSZERVEZÉS I.	Az értékelés formája: gyakorlati jegy	

A tantárgy tanításának alapelvei és céljai

Az oktatásszervezés az oktatási folyamat egyik kiemelten fontos szakmai területe, amelynek tevékenységei a rendszerszintű felfogás keretei kerülnek feldolgozásra.

A kurzus célja az oktatásszervezéssel / oktató-nevelő-szakképző munkával kapcsolatos ismeretek és tapasztalatok szerzése, rendszerezése, feldolgozása. A tanulás tervezéséhez, szervezéséhez, fejlesztéséhez értékeléséhez kapcsolódó speciális *kompetenciák* fejlesztése. Gyakorlati feladatok megoldása.

Fejlesztendő kompetencterületek

- **Személyiségfejlesztés:** differenciált tanulásfejlesztés, önszabályozó tanulás a kurzus témakörében.
- **Hallgatói (kis)csoportok tanulásának fejlesztése:** Differenciált tanulásfejlesztés, együttműködő tanulás.
- **Tanulási/tanítási folyamat tervezése:** Rendszerszemlélet és curriculumszemlélet, a tervezés és szervezés reflektív elemzése, értékelése, együttműködés beépítése a tanulásszervezési folyamatba.
- **A szaktudományi tudás felhasználása:** A hallgatók szakmai műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztése: az adott szakterületen szerzett tudást tantervi, műveltségterületi összefüggésekbe ágyazni, ennek alapján a hallgatók tudományos fogalmainak, fogalomrendszereinek fejlődését elősegíteni.
- **Az egész életen át tartó tanulást megalapozó (kulcs)kompetenciák fejlesztése:** Önművelődés és önfejlesztés.
- Az iskolai és iskolán kívüli tanulás, szakmai együttműködés, különböző technikák folyamatos elsajátítása.
- **Tanulási/tanítási folyamat szervezése:** A tantárgy szempontjából kiemelten fontos terület. A koncepcionális, stratégiai és taktikai tudás koherenciájának, hatékony tanulási környezet feltételeinek kialakítása, fejlesztése, reflektív elemzése, értékelése, együttműködési készség fejlesztése.
- **Tanulás/tanítás folyamatának, eredményességének, teljesítményének elemző (ön)reflektív értékelése:** Az önértékelés és a kiscsoportos értékelés funkcióinak megfelelő módszerek, eszközök alkalmazása, a tanulói alkalmazás, felhasználás támogatása.
- **Szakmai fejlődésben elkötelezettség, önművelés:** A munkát segítő szakirodalom folyamatos követése, önálló ismeretszerzés, személyes tapasztalatainak tudományos keretekbe integrálása, a szervezet- és szervezéstan kutatások fontosabb módszereinek, elemzési eljárásainak alkalmazása, saját munkájának tudományosan megalapozott eszközöket felhasználó értékelése.

A tantárgy főbb tematikai csomópontjai

1. A korábbi pedagógiai rendszertanra épülően a célok megfogalmazása, célrendszer, rejtett tanterv kérdése. Tananyag kiválasztása; a modularitás elvei, gyakorlati megvalósítása; a tananyag belső, szerkezeti differenciálása. Az oktatás folyamata; az oktatási folyamat és a pedagógus szerepe (motiválás, aktivizálás, megerősítés és a differenciálás megvalósítása).
2. Az oktatási folyamat szervezése, tervezési szintjei; tanmenet, tematikus terv és az óravázlat készítése. Az oktatási folyamat szerkezeti egységei, didaktikai feladatai; az ismeretszerzés, alkalmazás, rendszerezés, rögzítés, ellenőrzés.
3. Az oktatás stratégiái és módszerei; stratégia- módszer- eljárás. Célközpontú stratégiák, szabályozásméleti stratégiák és módszerei. Módszerek csoportosítása, osztályozása; az egyes módszerek jellemzői, kiválasztása. Az oktatás szervezeti keretei és munkaformái.
4. Szervezetten; a speciális csoportok tevékenységeinek szervezése; iskolán kívüli tevékenységek szervezése; ellenőrzés, értékelés és minőségbiztosítás szervezéstan és szervezési kérdései.

Követelmények, a tanegység teljesítésének feltételei

1. **Szóbeli beszámoló** a csoport és/vagy kiscsoport előtt. A szóbeli beszámoló témakörei megegyeznek a

tematika témaköreivel. A szóbeli beszámolón kerül sor az adott témakörhöz kapcsolt tudás mozgósítására. (Ez a **kötelező irodalom** és két választott irodalom alkotó feldolgozásán, a kapcsolódó elméleti és gyakorlati összefüggések példákkal illusztrált és bizonyított feltárásán alapul.)

2. **ZH** a tanult ismeretek példával illusztrált bemutatása.
3. **Alkotó részvétel a kurzuson** (a kapott, vállalt egyéni és/vagy kiscsoportos feladatok elvégzése, hallgatótársak által történő értékelése és /ön/értékelése az előre megadott kritériumrendszer szerint).
4. **Írásbeli dolgozat** elkészítése, mely az ajánlott szakirodalomból választott szakszöveg (tanulmány vagy könyvfejezet) feldolgozását jelenti.
5. **Gyakorlati feladat:** Egy előre megbeszélte és tanításra szánt **téma** legalább 3 hónapon keresztül futtatott **projektszerű feldolgozása**, vagy egy tantárgyi **tematikus terv** elkészítése.

Az érdemjegy kialakítása: az otthoni feladat, a beszámoló és a szóbeli vizsga érdemjegyeinek összesítése.

Kötelező irodalom

Báthory Zoltán (2000): *Tanulók, iskolák - különbségek. Egy differenciális tanításméltet vázlatá.* OKKER Kiadó, Budapest.

Falus Iván (szerk. 2003): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. **Ingyenes letöltés:** <http://ingyenkonyvek.hu/falus-ivan-didaktika-elméleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz/>

Nemzeti alaptanterv. Művelődési és Közoktatási Minisztérium, Budapest, 2007. www.okm.hu

A közoktatási törvény. (Az 1993. évi LXXIX Törvény a közoktatásról többször módosított aktuális változata.)

Nemzeti alaptanterv. A Kormány 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról http://www.kormany.hu/download/c/c3/90000/MK_12_066_NAT.pdf

Ballér Endre (1996): *A nemzeti alaptantervtől az iskolai nevelő-oktatómunka tervezéséig.* Kiadta az OKI, Budapest.

Ajánlott irodalom

Bárdossy Ildikó (2002): *A curriculumfejlesztés alapkérdései. Távoktatási tananyag pedagógusok, pedagógusjelöltek számára a curriculumfejlesztés alapkérdéseinek tanulmányozásához és megoldási lehetőségeinek kipróbálásához.* PTE Tanárképző Intézet Pedagógia Tanszék, UNESCO Tanárképző Portál ELTE, Pécs–Budapest.

Báthory Zoltán és **Falus Iván** (szerk., 2001): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből 2001.* Osiris Kiadó, Budapest, (Csapó Benő, Orosz Sándor, Mesterházi Zsuzsa és Gereben Ferencné tanulmányai)

Berner, Hans (2004): *Az oktatás kompetenciái. Bevezetés az oktatásközpontú tervezés és a reflektív oktatás elméleti alapjaiba.* (ford.: Perjés István) Aula KFT. Kiadó, Budapest.

Bruner, Jerome (2004): *Az oktatás kultúrája.* Gondolat Kiadó, Budapest.

Csapó Benő és **Vidakovich Tibor** (szerk., 2001): *Neveléstudomány az ezredfordulón.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, (Csapó Benő, Vass Vilmos tanulmányai)

Kelemen Elemér és **Falus Iván** (2005): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből.* Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2006. (III. fejezet. **Tanterv és oktatás**).

Klein Balázs és **Klein Sándor** (2012): *A szervezet lelke.* Edge 2000 KFT. Kiadó, Budapest.

Klein Sándor (2012): *Vezetés- és szervezetpszichológia.* Edge 2000 KFT. Kiadó, Budapest.

Lenkovic Ildikó (2010): *A tanítás tanulása. Segédanyag a gyakorlati tanításhoz.* www.nyf.hu/pkk/sites/www.nyf.../02_a_tanitas_tanulasa.pdf

Nagy József (2000): *XXI. század és nevelés.* Osiris Kiadó, Budapest, (Kiemelten ajánlott részek: 67-69. o., 76-79. o., 160-173. o.)

Nahalka István (2002): *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben? Konstruktivizmus és pedagógia.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, (Kiemelten ajánlott rész: 50-90. o.)

Réthy Endréné (2003): *Motiváció, tanulás, tanítás. Miért tanulnak jól vagy rosszul a gyerekek?* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Petriné Feyér Judit (2004): *A problémaközpontú csoportmunka.* Gondolat Kiadói Kör, Budapest.

Kagan, Spencer (2001): *Kooperatív tanulás, ÖNKONET,* Budapest.

Bacskey Bea, Lénárd Sándor, Rapos Nóra és L. Ritók Nóra (2008): Kooperatív tanulás. Oktatási programcsomag a pedagógusképzés számára. Készült a Nemzeti Fejlesztési Terv Humánerőforrás-fejlesztési operatív program 2.1 Intézkedés hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása az oktatási rendszerben központi program „A” komponense keretében. Kiadja az Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság.

Horváth Attila (1994): Kooperatív technikák, hatékonyság a nevelésben, IF Alapítvány-OKI, Budapest.

A tantárgy oktatásáért felelős oktató: dr. Bredács Alice adjunktus, PMMIK Pedagógiai tanszék

Mindig elérhető e-mail: alice.bredacs@gmail.com

E-mail: bredacs.alice@pmmik.pte.hu

Iroda: Rókus utca K107

Telefon: +36 72 503-600/23744

Az otthoni feladatok elkészítésének követelményei

- A dolgozat címlapján (borítón) a következők szerepeljenek
 - Fejléc: PMMIK, Pedagógiai Tanszék
 - A lap közepén: A dolgozat címe (alatta „Oktatásszervezés”)
 - A lap alján: dátum
 - A lap jobb alsó sarkában: Szerző neve, szakja, szakiránya, (alatta) a témavezető neve
- A feladatot szövegszerkesztővel kell elkészíteni (Times New Roman 12-es betűtípus, szimpla sortávolság, 2,5-2,5 cm-es margóval, sorkizártan, elválasztással)
- Tartalomjegyzék: Decimális rend szerint, a dolgozat szövegének megfelelően, oldalszámokkal ellátva (Az oldalszám középére, margón belül.)

Formai szempontok:

- Szerkezet: logikus felépítés, jó tagolás, ábrák, táblázatok áttekinthetősége, kapcsolata a szöveggel és esztétikus kivitele.
- Stílus: gördülékeny fogalmazás, szabatos stílus, szakkifejezések helyes használata, nyelvhelyesség.

Tartalmi szempontok:

- A téma szakirodalmában való jártasság, és felhasználásának szakszerűsége
- A célok és a probléma világos megfogalmazása
- A téma feldolgozásának színvonala, szakszerűsége és mélysége
- Az eredmények és következtetések megbízhatósága
- A dolgozat tartalmazza a választott szakszöveg pontos bibliográfiai adatait; a választás indoklását; a szöveg feldolgozását valamely szöveg feldolgozási technikával; az olvasott tartalom, illetve a szöveg-feldolgozási folyamat tanulságainak összefoglalását.

A dolgozat terjedelme: **Minimum 5-6 gépelt oldal** (tartalom- és irodalomjegyzék nélkül).

Az irodalomjegyzékben a forrásmunkákat pontos bibliográfiai adatokkal kell megadni (szerző, a forrásmunka címe, kiadó, évszám, a hivatkozás oldalszáma).

A dolgozat értékelésénél - a tartalom mellett – a formai szempontok is megfelelő súllyal szerepelnek.

Témaválasztás határideje: Legkésőbb a **3. órán**

Beadási határidő: Legkésőbb a **6. órán** (Műanyag gyorsfüzőben lefűzve)

Szervezési feladatokat is betervező tematikus terv elkészítésének szempontjai

A tanítási órák tervezéséhez a tanmenetnél bővebb útmutatást adnak a tematikus tervek. A tematikus terv egy tantervi témának a tanmenetnél részletesebb megtervezésére szolgál, módot ad a didaktikai feladatok és ezekkel összefüggésben az óratípusok meghatározására is.

A **tematikus terv** egy anyagrésznek/témának (pl.: mechanikai vizsgálatok) feldolgozása során kialakítandó fogalmaknak, szemléltetési anyagnak, más tárgyakkal való kapcsolatnak a tanmenetnél részletesebb, összefüggő megtervezését jelenti.

A tematikus tervet táblázatos, fekvő formában kell elkészíteni, amely az alábbiakat tartalmazza:

- A témán belüli egységek sorszámát,
- A megoldandó didaktikai/nevelési/képzési feladatot,

- Az elsajátítandó ismereteket (fogalmak, szabályok, törvények), a kialakítandó jártasságokat, készségeket képességeket,
- A külső és a belső koncentrációt,
- A feldolgozás módjára való utalásokat és a szemléltetés eszközeit, az alkalmazás során kitűzendő feladatokat,
- A felhasználható irodalmat és az esetleges tapasztalatokat.

TEMATIKA

1. Tantárgyindító gondolatok (Mihály Ottó (2009): Hatékony tanulás-szervezés cikke alapján), a kurzus bemutatása, követelmények. Visszacsatolás az előző félévi oktatási folyamatmodellhez és rendszertani modellekhez.
2. Az oktatás és az oktatási intézmények szervezetének célrendszere és kialakításának szabályai a rejtett tanterv kérdése.
3. Szervezetelméleti alapismeretek, fogalmi rendszere és jellemzésük.
4. A szervezetelmélet főbb irányzatai. A motiválás és az aktivizálás szerepe a szervezetben és lehetőségei/módszerei a szervezésben.
5. Szervezetek működését befolyásoló tényezők.
6. Az iskola mint szervezet (belső adottságok), intézményi klíma.
7. A szervezeti kultúra, szervezeti kreativitás.
8. Szervezeti alapformák.
9. Információ, kommunikáció és konfliktus a szervezetben. Az egyén és a szervezet.
10. Vezetés a szervezetben, vezetési funkciók, vezetési stílusok.
11. Az oktatási tervezés szintjei. Az oktatási folyamat szerkezeti egységei.
12. A szervezetek vizsgálatának egyes módszerei. Ellenőrzés-értékelés. A szervezési folyamatok minősége (minőségbiztosítási kitekintés).
13. A tanár, mint gyermekcsoportok vezetője. Az oktatás mint szolgáltatás. Speciális szervezési feladatok (kirándulás, kiállítás látogatás, -rendezés, ünnepélyek stb.), speciális csoportok oktatásának megszervezése.
14. A kurzus zárása.

AJÁNLOTT TÉMÁK

1. A komprehenzív és a szelektív oktatás összehasonlító elemzése, oktatásszervezési szempontból.
2. A motiválás és aktivizálás lehetőségei az oktatásszervezésben.
3. Az oktatásszervezési eljárások differenciálási lehetőségeinek felkutatása, rendszerezése.
4. A projekt, mint tanulási/tanítási módszer részletes bemutatása, különös tekintettel az oktatásszervezésre.
5. A beszélgetés és vitaszervezés.
6. Az informatika tanulást segítő szerepe, különös tekintettel az oktatásszervezésre
7. A média szerepe az oktatásszervezésben.
8. Az iskola, tanítási órán kívüli oktatási lehetőségek szervezése.
9. A színház, mozi, kiállítások látogatásának szervezésének stratégiái.
10. Ünnepélyek szerepe az oktatásban, különböző szervezési lehetőségeik.
11. Az iskolai környezet szerepe az oktatásszervezésben.
12. Szervezés és minőségbiztosítás az oktatásban.
13. A tehetséges tanulók segítésének speciális megszervezési formái.
14. A hátrányos helyzetű tanulók segítésének megszervezése.

15. A tanulmányi kirándulások szerepe és szervezése, egy példa bemutatásán keresztül.
16. Vizsgaszervezési feladatok.
17. Egy szervezet bemutatása szervezetábrán és szervezetleírással.
18. Egy szervezési folyamat leírása.

ssz	TÉMA	NYOMTATOTTBETŰS NÉV és ALÁÍRÁS
1	A komprehenzív és a szelektív oktatás összehasonlító elemzése, oktatásszervezési különbségei.	
2	A motiválás szerepe az oktatásszervezésben.	
3	A tanulók aktivizálásának szerepe az oktatásszervezésben.	
4	A differenciálás az oktatásszervezésben.	
5	A projekt, mint tanulási/tanítási módszer részletes bemutatása.	
6	A beszélgetés és vitaszervezés.	
7	Az informatika tanulást segítő szervező szerepe.	
8	A média szerepe az oktatásszervezésben.	
9	Az iskola, tanítási órán kívüli oktatási lehetőségek szervezése.	
10	A színház, mozi, kiállítások látogatásának szervezésének stratégiái.	
11	Ünnepélyek tartalma, szerepük az oktatásban, szervezésük.	
12	Az iskolai környezet szerepe az oktatásszervezésben.	
13	Szervezés és minőségbiztosítás az oktatásban.	
14	A tehetséges tanulók segítésének megszervezése.	
15	A hátrányos szociális helyzetű tanulók segítésének megszervezése.	
16	A tanulmányi kirándulások szerepe és szervezése.	
17	Vizsgaszervezés.	